

Academisch Erfgoed

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, 6 mei 2021
Strategische visienota Cultureel Erfgoed: hoorzitting

VLIR werkgroep Academisch Erfgoed
Jeroen Vanden Berghe (UGent)
Geert Vanpaemel (KULeuven)

De universiteiten ...

- beheren op een zorgvuldige manier hun rijke en diverse **collecties academisch erfgoed** en investeren in een dynamische erfgoedwerking.
  - stellen hun **multidisciplinaire onderzoeksexpertise** ter beschikking aan het brede erfgoedveld.
  - **delen** hun cultureel erfgoed op een eigentijdse wijze met de samenleving.
- Kortom: de universiteiten staan klaar om een **volwaardige erfgoedspeler** te worden.

Academisch erfgoed – een definitie

Academisch erfgoed is een heel eigen vorm van erfgoed omwille van de **onderzoeks- en onderwijs**context waarin ze tot stand kwam en waarin ze tot op vandaag nog wordt ingezet.

1. **Universitair erfgoed**: objecten en collecties, bibliothecaire collecties, statisch archief, collecties van hoogleraren, experts of sleutelfiguren uit het universitaire leven, studenten(verenigingen), alumniorganisaties, ...
2. **Cultureel erfgoed** dat door personen, families, organisaties of overheden wordt toevertrouwd
3. **Immaterieel erfgoed** dat verbonden is met het academische leven en zijn typerende tradities en gewoonten.

UAntwerpen, microscoop uit de Gevaert collectie

VUB, plant herbarium

Erfgoedspirit aan de Vlaamse universiteiten

- Aan de vijf universiteiten wordt momenteel de academische erfgoedwerking erkend als **een aanvullende maar volwaardige taak naast de kernopdrachten** onderwijs en onderzoek. Er worden organisatorische keuzes voor de erfgoedwerking gemaakt, er worden mensen en middelen voor ingezet, betrokkenheid met de universitaire gemeenschap en de brede samenleving wordt actief gezocht.
- **De universiteiten werken interuniversitair** samen rond academisch erfgoed, elk vanuit hun eigenheid.
- De beleidskeuzes van vandaag zijn niet per definitie die van de toekomst, wat het academisch erfgoed(beleid) **in een kwetsbare positie** plaatst.
- Inzet op de vijf functies of basistaken:
  1. Herkennen, beschrijven en verzamelen
  2. Behouden en borgen
  3. **Onderzoek**
  4. Presenteren, toeleiden en delen
  5. **Participeren**

UHasselt, architectuurmaquettes

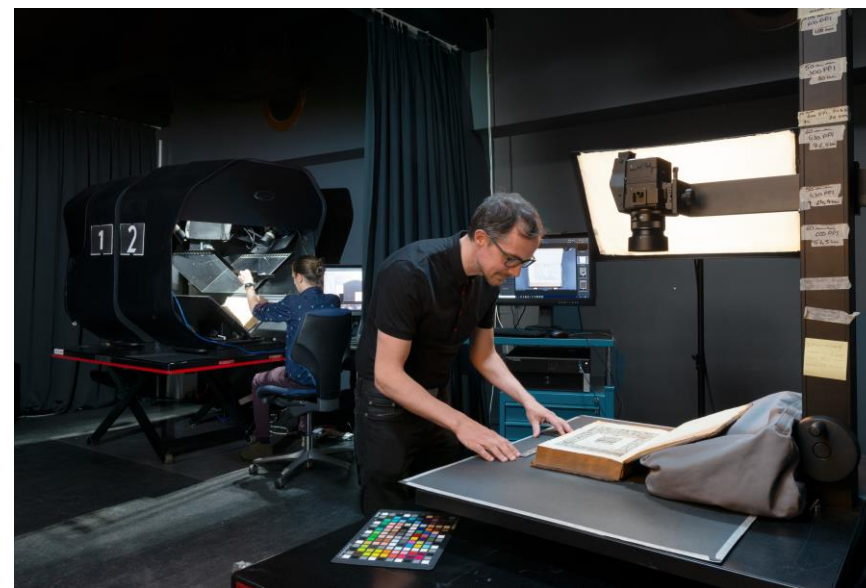
Onderzoek en Expertise

Een erfgoedwerking die up-to-date is, doet een beroep op spitswetenschap. Die is multidisciplinair aanwezig aan de Vlaamse universiteiten en kan bereidwillig ingezet worden voor het brede erfgoedveld:

- Digitalisering
- Conservatie
- Contextualisering
- ...

UGent, Kurkmaquette van het Pantheon, gerestaureerd door multidisciplinair team (CT-onderzoek, materialenonderzoek, archeologisch/architecturaal onderzoek)

KULeuven, Digitaal Labo voor de digitalisering van fragiel en kostbaar erfgoed

Presenteren en Participeren

Universiteiten zijn kennisinstellingen en daar getuigt hun erfgoed van. Het toont hoe kennis en innovatie tot stand komt, wordt opgebouwd, weerlegd wordt of bedreigd wordt. Dit schept voor universiteiten kansen voor een sterk maatschappelijk engagement.

- Academisch erfgoed ten toon (tijdelijk en vast)
- Opleidingen en partnerschappen

UGent, Gents UniversiteitsMuseum (GUM), rondleiding door MUST (Museum Student Team)

Naar een volwaardige erkenning

- VLIR werkgroep Academisch Erfgoed > Tot nut van het algemeen, een landschapstekening > pleidooi voor een volwaardige erkenning
- Vermelding / erkenning van het academisch erfgoed in de Visienota Cultureel Erfgoed.
- De VLIR werkgroep neemt de uitgestoken hand aan om mee na te denken over een optimalisering van het Erfgoeddecreet.

**TOT NUT VAN
HET ALGEMEEN**

Het academisch erfgoed in Vlaanderen
Een landschapstekening

VLIR werkgroep Academisch Erfgoed

Tot nut van het algemeen.

Het academisch erfgoed in Vlaanderen. Een landschapstekening.

<https://vlir.be/nieuws/publicatie-academisch-erfgoed/>

Werkgroep Academisch Erfgoed
van de Vlaamse Interuniversitaire Raad

